

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' ויחי - חזק י"ב טבת תשפ"ב

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס' 672

פנינים יקרים

וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד - ויחי יעקב (מז, כח-כט) אל נא תקברני במצרים, הרמז בזה וישב ישראל בארץ מצרים בלשון בקשו בני ישראל לשבת בשלוח בהיותם בארץ מצרים גם בהיותם בבחינת ישראל דרגה גבוהה וגם בהיותם בארץ גשן שהוא פחות מגושם מארץ מצרים בכ"ז כשנאחזו בה גרמו גלות מצרים, לזאת ביקש יעקב אל נא תקברני במצרים להראות בזה עד כמה שחפץ שיחזרו לארץ כנען ולא לשקוע בטומאת מצרים יתר על המדה.

ויפרו וירבו מאד (מז, כז) מאד הוא ממון כדרשת חז"ל (ברכות נד) על הפסוק בכל מאדך בכל ממונך (דברים ז) כלומר אם נאחזים בממון וכל מעיניהם להרבות ממון עי"כ נסתם עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד.

ויחי יעקב בארץ מצרים (מז, כח) עיקר קבלת שכרנו הרוחני הוא מצד שהביות"ש נתן בנו יצה"ר והאדם עומד כנגדו ובתחבולות יעשה מלחמה להזהר ולהשמר מכל דבר רע, ועי"ז הקב"ה ומטהרו בעסק עשית מצוה כאמור אשר קדשנו במצותיו, וזהו ויחי יעקב בארץ מצרים פירוש על ידי שהיה משבר התאויות יצה"ר הנקראים ארץ מצרים עי"ז היה לו חיות והשפעה מהשם הרחמים.

ויחי יעקב (מז, כח) כתב רש"י למה פרשה זו סתומה שכיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבן וכו' ויש לדקדק בהסתימה היה צריך להיות אצל הפטירה ולא אצל ויחי, אך ידוע מאמר חז"ל דיעקב אבינו לא מת, לכן מרמז ההסתלקות במקום הסתימה שמרמז על הפטירה כתוב ויחי יעקב.

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה (מז, כח) שבע עשרה בגימטריא טו"ב, מאידך מצאנו בשו"ע שאגוז בגימטריא חט (או"ח תקפג ב) והלא אגוז גימטריא טוב, רואים מכך ששבע עשרה יכול להיות טוב ויכול להיות חט חלילה, כך שהטוב והחטא תלוי בהתיחסות של האדם במיוחד בגיל הי"ז. (ע"פ בית ישראל מגור)

ויקברו ימי ישראל למות (מז, כט) בב"ר הה"ד כצל ימינו על הארץ, הלואי כצלן של כותל או כצלו של אילן אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף, כשנעמיק קצת נבין כי באמת העבר אין כי כבר חלף הלך לו והעתיד אשר יהיה עוד מי יודע כי האדם אינו בטוח בחייו ואין לו רק הרגע של עתה והיא אינה עומדת רק מועף כיעף א"כ תמיד אינו חי רק הרגע של עתה והיא צלו של עוף הפורח והוא ידביקהו בחי וקים יתברך שמו.

ועשית עמדי חסד ואמת (מז, כט) פרש"י חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת שאינו מצפה לתשלומי גמול וכו', דהנה נודע בספרים שיש אשר אדם זוכה לנשמה גבוהה כבר בלידתו ויש אשר מתפתח לאחר עשית איזה מצוה (או מצוות), וזהו המתחיל במצוה אומרים לו גמור האומרים אלו הנשמות שנתעברו בו ומוסיפים כח בעבודת הבורא, וזהו שפרש"י חסד שעושים עם המתים ושהמתים עושים עמנו כי הם בודאי כוונתם אמיתית ואינם מצפים לתשלום גמול ובלי שום כוונה זולתו. (תפארת שלמה רדומסק זיע"א)

ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים עד באי אליך מצרימה לי הם (מז, ה) יעקב אבינו אמר ליוסף אפילו בניך שגולדו לך עד באי אליך מצרימה כלומר לפני שהאיר האור שלי בארץ מצרים, עם כל זה "לי הם" כמו שהייתי כאן בעת לידתם, לכל זה זכה יוסף משום שדמות דיוקנו של אביו היתה מזומנת אצלו. (וללוי אמר)

ועיני ישראל כבדו מזקן לא יוכל לראות ויגש אותם אליו וישק להם ויחבק להם (מז, ה) לא יוכל לראות שלא ראה את הדורות הרעים (ירבעם ואחאב) לפיכך ויגש אותם אליו וישק להם ויחבק להם. (בית ישראל מגור)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש זיע"א אצל אי שמואל תורה קהל"ח האבא ליפאס ע"י א.א.

הוא צריך לחזק את עצמו ולא להשבר, ולצעוק: רבונו של עולם, כמו שאני יכולת לקלקל אני יכול גם לתקן. כי במקום ההוא שאני קלקלתי אתה היית עמי שם - "עמו אנכי בצרה", אתה עוררת בי את החשק לחטוא, ונתת לי את כל התנאים לכך, לא בשביל שאחטא רק כדי שאמנע את עצמי, אבל גם אם חטאתי ולא מנעתי את עצמי ולא עמדתי בנסיון, גם אז 'עמו אנכי בצרה' ויבכל צרתם לו צר'.

לכן צריך האדם לא להשבר בשום נפילה, ואם הוא מתעקש ולא נשבר הוא זוכה באותו רגע למדריגה הגדולה שהצדיק אמת לא זוכה לה. כי הצדיק אמת עובד מתוך המדריגות שלו, מגדלות הבורא הוא מכיר את שפלות עצמו, אולם הוא עובד מתוך הנפילות האמיתיות שלו, שאין נפילות יותר גרועות מהם, ומתוך שרואה ששם הוא מחזיק מעמד הוא מוכרח להאמין שמישהו מחזיק אותו. והיות שמתוך הנפילות שלו הוא שומע ולא נשבר, הוא במדריגת משיח, והוא משיג את החיות של הקדושה בשלימות שאין למעלה ממנה. במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. ואז הוא משיג ממש את מציאות הוי'. אף אחד לא יכול להבין את זה. אם הוא לא עובר את המסלול הזה הוא לא יוכל להבין מה פירוש מציאות הוי', ומהי המציאות של עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות. אדם שרק יושב ולומד גמרא ומתפלל לא יכול להשיג את זה כי הוא לא מבטל את עצמו ביטול

אנו רואים בנענועים שבלולב שהסדר הוא 'מטה' אחרי 'מעלה', כדי ללמד לאדם שאפילו בשעה שאתה ברום המדריגה אל תשכח שאתה 'מטה'. אל תשכח מאין באת - כי עפר אתה ואל עפר תשוב, אתה צריך לשוב אל האדמה, לשפלות שלך. גם כשאדם מגיע לרום המדריגה אסור לו להסיח דעת מהמצב שלו, והוא צריך לחיות בפחד תמידי שלא יאבד את ההכרה מהיכן הוא בא ומי הוא בכלל. כאשר הוא מגיע למדרגה זו הוא חי תמיד עם מציאות ההתקשרות, כי בכל רגע הוא משיג שהחיות שלו אינה ממנו עצמו, וממילא מוכרח שיש מישהו שנותן בו חיות, אז הוא משיג את ה'בעל כרחך אתה חי'. כי מתוך שהוא משיג את ה'גולם' שלו הוא דבוק במציאות שאין בה כל השגה. הוא לא רואה אותו ולא שומע אותו, בחינת אין, כלעומת ה'גולם' שהוא. והוא משיג שהחכמה שיש לו היא חכמה מאין, היא מגיעה מן האין. והאין זה לא הוא. לא הוא בעל הכוח. הוא אין מבחינת 'גולם' והאין נותן בו כח. ואז, כאשר הוא משיג את ה'גולם' שלו, בכל מחשבה שיוצאת ממנו הוא משיג את ה'חכמה מאין', את האין שנותן בו כח וחכמה.

ו

וזוהי התכלית של הבריאה, שהאדם לא ישבר בכל מצב שהוא, אסור לו להשבר. וגם אם נפל להיכן שנפל, ויכול להיות שהוא עשה את המעשים הכי רעים שיש בעולם, ובכל העולם אין בריאה רעה כמו שהוא, גם אז

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

חשבון נפש, לכן הוא מקרר אותם - אשר קרד בדרך - אתה כבר ממילא שום דבר. אבל זה שקר! כל אדם בעמקי הייסורים שלו יכול להתעורר, וגם בעומק היאוש הוא יכול להתעורר ולהתחיל להתקדם וללכת הלאה, לחרוש כמו בהמה ולא להביט על שום דבר, ולא לשאול. כמו ששלמה המלך אומר: שבע יפול צדיק וקם. אם אפשר ליפול, ולא משנה למה ואיד, אפשר גם תמיד לקום, ותמיד אפשר להשאר במציאות דביקות הבורא.

בכל מצב שהאדם נמצא הוא יכול להפוך את כל מהלך החיים שלו לדביקות הבורא. כאשר יתבונן על כל אשר יארע עמו: מי שולח לי את הפחד, ומי שלח לי אהבה טפילה, או קנאה - מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו, שהוא רוצה שהאדם יבטל את עצמו אליו, ואותה קנאה שיש לו בחבר יהיה לו אליו, וכאותה אהבה טפילה שבוערת בו יהיה לו אהבה הבורא. וגם כשבוערת בו אש של אהבה טפילה, מכיון שיודע שסיבת כל הסיבות שלח אליו את האהבה הזו, עליו גם לדעת שבאותו רגע שהוא הולך לחטוא הרבש"ע שולח לו סיבות בדמות של כל מיני מחשבות שימנעו אותו מלפגום, ואם עי"ז הוא נמנע מלפגום הוא מתחיל לחיות במציאות הוי' - פה אל פה אדבר בו. למרות שבסה"כ הוא לא עושה כלום, הוא רק התאפק ולא פגם באהבה הטפילה, אבל מזה הוא רואה שלולי המניעה ששלחו לו לא היה מציאות שיתאפק, ואז הוא זוכה למדריגה הגדולה ביותר, והוא זוכה להפגש עם הנשמות הגדולות ביותר.

המשך יבוא אי"ה

גמור כזה שימבשרי אחזה אלוהה'. הוא לא יכול להגיע לכזו שלימות כי הגוף הוא בכ"ז גוף, ואחרי הכל הרי הוא לומד, הוא מתפלל, והוא הולך למקוה, הוא לא יכול להתבטל ביטול גמור כגמול עלי אמו עד שמבשרי אחזה אלוהה'.

אבל זה שנפל למצב כזה עד שיאין מתום בבשרי מפני זעמך כמו שדוד המלך אמר, ושם הוא לא נשבר, והוא מתעקש: כמו שיכלתי לקלקל כי הרבש"ע נתן לי את הכח לקלקל, כמו שהוא נתן לי את הכח לקלקל הוא עוזר לי לתקן. אדם שהגיע למדריגה כזו שהוא מתעקש לתקן ע"י סיבת כל הסיבות, הוא זוכה למדריגה הגדולה והוא משיג בחינת משה רבינו, והוא משיג את כל הבחינות של הצדיקים האמיתיים שעשו את הדרך הזו. הם סבלו כדי שאם אחד יפול נפילה עמוקה כזו שקשה לו לקום, שיגיע ליחיל בלע ויקיאנו'. אם הוא מכיר שגם שם ידך תנחני' והוא לא אבוד, וכמו שהוא יכל לקלקל כך הוא יכול לתקן בעזר השי"ת, מתוך זה הוא זוכה למדריגות הכי גדולות.

ז

אנו כולנו צריכים ללכת בדרך הזו. כי כולנו נמצאים שם. אין אדם בדור שאינו חוטא. אם רק לא נרמה את עצמנו נראה שאנו ממש ערום ועריה, ואין מתום בבשרי מפני זעמך. על כן אנו צריכים להתחזק כולנו יחד, ולזכור שכמו שיכולנו לקלקל כך אנו יכולים לתקן. לא צריך להסתובב שבורים ופצועים ביאוש. זוהי דרכו של היצר הרע, לבלבל את האנשים בכדי שיהיו בידיים שלו כל הזמן, ואף פעם לא יתישבו בדעתם ולא יעשו

המשך פנינים יקרים

ראות פניך לא פללתי וכו' (מח, יא) פללתי ענין תפילה, כי יעקב חשב שיוסף מת ואם כן תפלתו תפלת שוא, והנה הראה אותי אלקים גם את זרעך. (רד"ק)

ויקח יוסף את שניהם את אפרים בימינו, וישלח את ימינו וגו' ויברך את יוסף ויאמר (מח, יג) כבר תמהו מפני מה כתוב ויברך את יוסף הרי בירך כאן את אפרים ומנשה ולא את יוסף, אלא כאשר הבנים מקבלים ברכה זוהי בעצם ברכה לאב נמצא שהברכה לאפרים ומנשה ברכה היא ליוסף. (רשב"ם)

האלקים הרועה אותי מעודי עד היום הזה (מח, טו) במדרש הקיש פרנסה לגאולה מה פרנסה בכל יום כך גאולה, ומה גאולה פלאים כן פרנסה פלאים, כנראה שיסוד הגאולה לידע כי יש התחדשות בכל יום גם תוך הטבע כמש"כ מחדש בכל יום מעשה בראשית גם בפרנסה יש נפלאות גלויים ויש נסתרים בתוך הטבע. (שפת אמת)

המלאך הגואל אותי מכל רע וכו' (מח, טז) האדם שבא לברך את בנו צריך לברכו תחלה בתורה וירא"ש שיהיה חכם בתורה צדיק במעשים ולבסוף יברכו בעושר משום שאם אין קמה אין תורה בכה"ג התורה עיקר אבל אלו שעשו עיקר על העשירות והפרנסה נעשית התורה כקינוח סעודה ואז לא זוכים שיהיו בניהם תלמידי חכמים, והבן. (עוד יוסף חי)

ישימך אלקים כאפרים וכמנשה (מח, כ) יש להבין הרי עם ישראל הם בני אברהם יצחק ויעקב ולמה מברכם באפרים ומנשה, אלא שיש יחודיות באפרים ומנשה שחיו ביניהם בשלום אפרים לא התנאה על מנשה למרות שיעקב הקדימו והחשיבו יותר ומנשה לא קינא באפרים למרות שאפרים קבל מעמד הבכורה, לכן כך יברך ישראל... (הבן יקר לי להר"א קליין)

את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (מח, א) פרש"י ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה, וצ"ב למה לא נאמר ונסתלקה ממנו נבואה, התירוץ שיעקב רצה לגלות את הקץ של "בעתה" כי אחישנה אין מה לגלות כי היא תלויה בזה שישאל יעשו תשובה להיות ראויים לקץ כמש"כ היום אם בקולו תשמעו נמצא שזמן גלוי הקץ דאחישנה חייבת להזכיר עוונותיהם של ישראל ולומר עליהם על הזמנים שלא זכו לקץ לכן נסתלקה ממנו שכינה ולא נבואה. (קול מבשר להר"ב מפרשיסחא)

ואלה שמות בני ישראל וכו' רש"י: להודיע חיבתן שנמשלו ככוכבים, למי להודיע? לבני ישראל עצמם! כמו כוכבים המאירים בלילה כך נשתלחו בני ישראל במצרים שימצאו הארה גם שמה... (שפת אמת)

ויקם מלך חדש (שמות א, ח) מי שדבוק בפנימיות ובכל מעשה שעושה אינו נדבק בחיצוניות הדבר יש לו תמיד זה ההתחדשות, ומי שדבוק בפנימיות אין לו שום מיצר כי יודע שכל ההסתר הוא רק מבחוץ אבל הפנימיות להיות אמונה קבוע בלב איש שהכל חיות השי"ת וכתב אמת ואמונה ערבית שבעת ההסתר העצה אמונה. (מתוך שפת אמת)

ויגדל משה (ב', י"א) איתא במדרש שמשה נתגדל בבית פרעה שלא כדרך העולם. והוא כי דרך העולם כשיהודי נעשה מקורב למלכות הוא שונא את אחיו המדוכאים ואילו משה ניצל את רווחתו לחוש יותר ויותר בסבלות אחיו. ויתכן שאם לא היה בבית פרעה לא היה חש כל כך בסבלות העם... (ילקוט הדרוש)

ויגדל משה (ב', י"א) מי שמסוגל לראות בסבלות הזולת ולעזור לנרדף, הריהו גדול ומורם מעם, וזהו ויגדל משה - גדל בשעור קומתו המוסרית, באהבת ישראל.

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

02 - 5829688 ☎ פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

